



Kultur- og kirkedepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kkd.dep.no

Oslo, 29. september 2008

Deres ref.: 2007/05668 KU/KU2 NHP:mmt

HØRINGSUTTALELSE FRA NORSK BIBLIOTEKFORENING OM RAPPORT FRA EVALUERINGEN AV ABM-UTVIKLING

Vi viser til brev av 2.7.2008 fra Kultur- og kirkedepartementet vedlagt evalueringsrapport. Norsk Bibliotekforening (NBF) støtter i hovedsak konklusjonene i evalueringsrapporten, og kan slutte seg til forslagene til oppfølgingstiltak.

NBF ønsker imidlertid å kommentere noen av hovedpunktene.

En av de overordnede konklusjonene i rapporten er følgende:

"Vi tror derfor at den viktigste funksjonen ABM-utvikling har, trolig er å være den nasjonale og nøytrale aktøren som, i kraft av dette, kan bidra til å samle aktørene innenfor hver enkelt sektor."

Dette går til kjernen av hvorfor NBF støttet opprettelsen av ABM-u. Det var ikke primært for å "samle" de tre sektorene, men for å samle biblioteksektoren, som bar sterkt preg av manglende felles utviklingsmål og -ressurser. Dette var også den gjengse oppfatningen i bibliotekmiljøet for øvrig, og forventningene og tilbakemeldingene fra biblioteksektoren må sees på denne bakgrunn.

Vi vil i fortsettelsen konsentrere oss om noen utdypende kommentarer til kap. 13.2 – Anbefalinger i rapporten:

Digitalt ABM-søk

Innledningsvis vil vi peke på at formuleringen i pkt. 3: "sette de nødvendige ressurser inn for å forene ulike holdninger til hva et digitalt abm og ABM-søk bør være" er svært uklar.

Formuleringen antyder imidlertid at ABM-u selv har en klar oppfatning av dette, og at det "bare" er et spørsmål om å få aksept i abm-miljøene for sitt syn. Utviklingen av nasjonale digitale bibliotektenester og standarder er så viktig for biblioteksektoren at dersom ABM-u ikke kan påta seg denne oppgaven, enten p.g.a. manglende ressurser eller fordi de er nødt til å se det i et abm-perspektiv, så bør det snarest vurderes andre måter å organisere dette på. Det digitale perspektivet er så viktig for bibliotekene at det ikke kan rotes bort i en dragkamp mellom de tre sektorene. En avklaring av dette punktet må ha høyeste prioritet. NBF har lenge gitt uttrykk for – både overfor ABM-u og departementene – at en versjon av Norsk Digitalt Bibliotek (NDB) må ferdigstilles før ressursene spres på et digitalt ABM-u. Dette ikke minst fordi NDB er kommet vesentlig lenger i framdriften.

Relasjonen til Nasjonalbiblioteket

NBF viser til det vi sier innledningsvis om å samle aktørene innenfor hver enkelt sektor. Selv om både Nasjonalbiblioteket og ABM-u skal ha sine selvstendige oppgaver og selvstendige virksomhet, mener vi at Kulturdepartementet må ha et overordnet øye for hvordan man på nasjonalt plan skal fordele henholdsvis utviklingsoppgaver og operativ drift av de sentrale digitale bibliotek tjenestene.

NBF vil peke på at det ligger en utfordring i situasjoner hvor ABM-u har utviklet en tjeneste og hvor Nasjonalbiblioteket skal overta driften eller det operative ansvaret. Vi ser klare fordeler ved at den institusjonen som har utviklet en tjeneste, også er den som drifter den. Vi mener derfor at samarbeidet mellom Nasjonalbiblioteket og ABM-u må være så tett og så tillitsfullt at dersom situasjonen tilsier det, kan de to institusjonene problemfritt f.eks. bli enige om at Nasjonalbiblioteket også påtar seg utviklingsdelen. Vi vil imidlertid understreke at også andre enheter i biblioteksektoren, f.eks. fylkesbibliotek eller fylkesbibliotek i samarbeid, kan stå for både utvikling og drifting av nasjonale bibliotek tjenester. Poenget er at biblioteksektoren må bruke tilgjengelig kompetanse og ressurser optimalt, slik at de sentrale biblioteksinstitusjonene ikke blir en flaskehals. Dette stiller selvfølgelig en del krav til fordelingen av prosjektmidler m.m., men her bør man kunne finne praktiske løsninger.

Tettere samarbeid med UH-sektoren

Forut for etableringen av ABM-u ble det gjennomført en evaluering av daværende Riksbibliotek tjenesten (RBT). Evalueringen viste bl.a. at en av styrkene til RBT var det tette samarbeidet med, og rådgivningen overfor bibliotekene i UH-sektoren. Uavhengig av om man måler samarbeidet mellom nåværende ABM-u opp mot den tidligere situasjonen, eller ser det uavhengig av dette, er det dessverre et faktum at bibliotekene i UH-sektoren i svært liten grad vurderer ABM-u som en ressurs i sitt arbeid. Denne utviklingen startet like etter etableringen av ABM-u og har blitt stadig tydeligere i årene deretter. Det tilsier at ABM-u og Kunnskapsdepartementet må bli tydelige i hvilken rolle og hvilke oppgaver ABM-u faktisk skal ha i forhold til bibliotekene i UH-sektoren, slik at disse bibliotekene selv kan ha klare og realistiske forventninger til ABM-u.

Forholdet til Kunnskapsdepartementet (KD)

NBF registrerer med beklagelse at mange dokumenter (Stortingsmeldinger, NOU-er og proposisjoner) fra Kunnskapsdepartementet som behandler tiltak og planer innenfor utdannings- og kunnskapssektoren ikke inkluderer de relaterte bibliotek tilbudene. Dette kan gjelde på de fleste områder; grunnskole, VGS, lærerutdanning, språkopplæring, høyere utdanning og forskning. Altså områder hvor myndighetene (departement/direktorat) selv har ansvar for helhetstenkning og optimal ressursutnyttelse. NBF registrerer at det kommer mye bra og velmenende regelverk og retningslinjer for bibliotek delen, men at vi sjelden ser bibliotek tilbudene integrert i de tiltakene og planene som utarbeides for utdanningssektoren, og dermed blir bibliotekene "glemt".

Avslutning

Det er av stor betydning at de forholdene som tas opp spesielt i evalueringen også blir fulgt opp. Vi er ikke kjent med den videre prosessen, men vil foreslå at KD/KKD/ABM-u inviterer til en bred konferanse i løpet av 1. halvår 2009 for å legge fram oppfølgingstiltak. Vi tror at en slik presentasjon med fordel bør skje sektorvis.

Med vennlig hilsen
Norsk Bibliotekforening

Anne Hustad (sign.)
leder

Tore Kr. Andersen (sign.)
gen.sekr.